

LĒMUMS

Ādažu novadā

2015. gada 30.jūnijā

Nr.109

Par atteikumu uzņemt bērnu Ādažu pirmsskolas izglītības iestādē ārpus kārtas

1. Ādažu novada dome izskatīja J.V. (turpmāk - iesniedzējs), dzīvojošs (*adrese*), 2015.gada 27.maija iesniegumu Nr. ADM/1-18/15/2436, kurā viņš lūdz izskatīt iespēju uzņemt meitu A.V. (*dzimšanas datums*) Ādažu pirmsskolas izglītības iestādē (turpmāk - PII) sakot ar 2015.gada 1.septembri sakarā ar trešā bērna piedzimšanu. Iesniegumā norāda, ka A.V. šobrīd apmeklē privāto pirmsskolu „Patnis” un tā kā 1. pakāpes reģistrā uz Ādažu PII viņa tika reģistrēta tikai pie dzīves vietas maiņas, tad visdrīzāk rindas kārtībā šogad apmeklēt Ādažu PII nebūs iespējams. Brālis H.V. (*dzimšanas datums*) jau apmeklē Ādažu PII un jaunākā māsa M.V. (*dzimšanas datums*) arī ir reģistrēta Ādažu PII iestādes 1. pakāpes reģistrā.
Vienlaicīgi iesniedzējs savā iesniegumā lūdz izskatīt iespēju ieviest papildus atbalstu daudzbērnu ģimenēm, uzņemot daudzbērnu ģimeņu bērnus Ādažu PII ārpus kārtas, jo vairāku bērnu izvadāšana uz dažām izglītības iestādēm ģimenei ir sarežģīti. Šāds risinājums ir citās pašvaldībās, jo ir daudzbērnu ģimenes, kurām nav nepieciešams finansiāls atbalsts, bet ir nepieciešama palīdzība ar bērnu loģistiku.
2. Izvērtējot Ādažu novada domes rīcībā esošo informāciju, tika konstatēts:
 - 2.1. Iesniedzēja deklarētā dzīvesvieta ir (*adrese*) no (*datums*). Ar iesniedzēju kopā dzīvo un ir deklarēti sieva V.S., meitas V.A. un V.M., un dēls V.H.
 - 2.2. V.H. apmeklē Ādažu PII, bet V.A. reģistrēta rindā uz Ādažu PII ar kārtas Nr. X no (*datums*).
3. Likuma „Par pašvaldībām” 15. panta 4. punkts nosaka, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir „*gādāt par iedzīvotāju izglītību(iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšanu pamatizglītības un vispārējās izglītības iegūšanā, pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšanu ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs, organizatorisku un finansiālu palīdzību ārpusskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u.c.)*”, bet Bērna tiesību aizsardzības likuma 3. panta otrā daļa nosaka bērna tiesību vienlīdzības principu, t.i. *”Bērna tiesības un brīvības valsts nodrošina visiem bērniem bez jebkādas diskriminācijas — neatkarīgi no bērna, viņa vecāku, aizbildņu, ģimenes locekļu rases, tautības, dzimuma, valodas, partijas piederības, politiskās un reliģiskās pārliecības, nacionālās, etniskās vai sociālās izcelsmes, dzīvesvietas valstī, mantiskā un veselības stāvokļa, dzimšanas vai citiem apstākļiem.”*
4. Vispārējās izglītības likuma 8.pants nosaka, ka vispārējās izglītības iestādes darbības tiesiskais pamats ir šis likums, Izglītības likums, citi normatīvie akti, kā arī tās nolikums, bet likuma 26.panta pirmā daļa noteic, ka pašvaldību vispārējās pirmsskolas izglītības iestādēs izglītojamais uzņem izglītības iestādes dibinātāja noteiktajā kārtībā, ievērojot Izglītības likuma un citu likumu noteikumus.

5. Militārā dienesta likuma 53. pants nosaka, ka „*profesionālā dienesta karavīru un dienesta pienākumu pildīšanas laikā bojā gājušo profesionālā dienesta karavīru bērnus ir tiesības ārpus kārtas iekārtot pirmsskolas izglītības iestādēs.*
6. Ādažu novada domes 2014. gada 27. maija saistošie noteikumi Nr.11 „Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrāciju un uzņemšanu Ādažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs” (turpmāk Noteikumi) 29. punkts nosaka, ka tiesības tikt uzņemtam iestādē ārpus kārtas ir:
 - 29.1. bērnam normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos;
 - 29.2. pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes darbinieka bērnam, darbiniekam atgriežoties no bērna kopšanas atvaļinājuma;
 - 29.3. bērnam ar domes Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejas atzinumu un domes lēmumu, ja par bērna uzņemšanu ārpus rindas saņemts Ādažu novada Sociālā dienesta vai Ādažu novada bāriņtiesas atzinums.
7. Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejas sēdē (02.06.2015.), tika nolemts virzīt uz domes sēdi lēmuma projektu ar kuru atteikt uzņemt A.V. ārpus rindas Ādažu PII, ņemot vērā, ka šāda situācija, ka pirmsskolas izglītības iestādes apmeklē vairāki bērni ģimenē ir daudzās ģimenēs un to nevar uzskatīt par ārkārtēju situāciju. Tāpat par ārkārtēju situāciju nevar uzskatīt to, ka ģimenē ir trīs bērni. Lietā nav dokumenti, ka liecinātu, ka J.V. situācija atbilst Noteikumu 29. punktam.
8. Vienlīdzības princips prasa, lai iestāde tai piešķirto rīcības brīvību izmantotu līdzīgi pret personām, kas atrodas salīdzināmos apstākļos. Ja reiz iestāde rīcības brīvības ietvaros izvēlas izmantot iespēju ārpus kārtas uzņemt bērnus, kuru māsa vai brālis iestādē jau apmeklē, tad tas ir jāievēro attiecībā **pret visiem šādiem bērniem**, un rīcības brīvība šajā jautājumā ir samazināta līdz nullei, kamēr vien iestāde vispārēji nemaina savu praksi.(*sk. Augstākās tiesas senātā 2009.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-759/2009 11.1.punktu*)

Senāta ieskatā bērna aprūpes un izglītošanas iespējas ir viens no būtiskajiem ģimenes un privātās dzīves jautājumiem. Ne tikai pašā bērna, bet visas ģimenes dzīve ir nesaraujami ar to saistīta un lielā mērā šim jautājumam pakārtota. Tostarp, no tā ir tieši atkarīga vecāku iespēja strādāt un gūt iztiku, nepieciešamība nozīmīgu ģimenes ienākumu daļu veltīt alternatīvām iespējām nodrošināt bērna drošību, audzināšanu un izglītošanu. Šie jautājumi tiek savlaicīgi plānoti. Tas nozīmē, ka vecāku palāvēībai, ka bērns pēc noteikta laika varēs sākt apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi, ir piešķirams liels svars.

Tai pašā laikā jāņem vērā, ka gadījumā, ja vairākas personas savā starpā konkurē uz pakalpojuma saņemšanu, nepamatota priekšrocības piešķiršana vienām personām automātiski nepelnīti samazina pārējo personu iespējas, kurām bērna uzņemšana iestādē ir vienlīdz svarīga. Tieši šā iemesla dēļ Senāts tomēr lielāku svaru piešķir tiesiskuma principam un vienlīdzīgām iespējām.(*sk. Augstākās tiesas senātā 2009.gada 10.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-759/2009 11.3 un 11.4.punktu.*
9. Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejas š.g. 3.jūnija sēdē arī tika izskatīts jautājums vai pašvaldībai savos saistošajos noteikumos būtu jānosaka, ka daudzbērnu ģimeņu bērni Ādažu PII būtu uzņemami ārpus kārtas un nonāca pie secinājuma, ka šādas prioritātes radīšana daudzbērnu ģimenēm radītu situāciju, ka ģimenēm, kurās ir viens vai divi bērni vispār nebūtu iespējams apmeklēt pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādi, neatkarīgi cik ilgi viņi dzīvo Ādažos un cik ilgi gaida rindā uz pašvaldības dārziņu, jo Ādažu pašvaldība no citām pierīgas pašvaldībām atšķiras ar to, ka Kadagas PII jau saskaņā ar Militārā dienesta likumu militārā dienesta karavīri bērni tiek uzņemti ārpus rindas.

Ņemot vērā, ka pirmsskolas izglītības iestādē jau pirmām kārtām jāuzņem 5-6 gadīgie, kuriem obligāti jāapgūst noteiktā izglītības programma pret šādām izmaiņām iebilst arī Ādažu PII vadība.

Ņemot vērā iepriekšminēto, to, ka pašvaldība nevar pieļaut situāciju, ka vienas ģimenes viena bērna uzņemšana ārpus kārtas pirmsskolas izglītības iestādē nodrošina īpašas sociālās garantijas vienai vecāku grupai, bet ir diskriminējoša attiecībā pret citiem vecākiem, kas ir spiesti neatgriezties darba tirgū un pieskatīt bērnus vai apmeklēt privāto PII vai auklīti, to, ka ja pašvaldība piekristu uzņemt ārpus rindas bērnu, kuram māsa jau apmeklē PII un ārpus rindas nodrošinot pašvaldības iestāžu darbinieku bērnu, pašvaldība pārkāptu vienlīdzības principu attiecībā pret citiem bērniem un viņu vecākiem, kuri ir nonākuši šādā pašā situācijā, jo atņemtu vietu kādam citam bērnam, kuram vieta jau ir piešķirta vai pienākas saskaņā ar bērnu reģistru rindā uz vietu PII, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 3.panta otro daļu, Vispārējā izglītības likuma 26.panta pirmo daļu, Administratīvā procesa likuma 6.pantu, 2014.gada 27.maija saistošo noteikumu Nr.11 „Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrāciju un uzņemšanu Ādažu novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs” 29.punktu un Izglītības, kultūras un sporta komitejas atzinumu, Ādažu novada dome

NOLEMJ:

1. Atteikt uzņemt A.V. pirmsskolas izglītības iestādē ārpus kārtas.
2. Šo lēmumu var pārsūdzēt Administratīvā rajona tiesā (Rīga, Baldones iela 1A) viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

Domes priekšsēdētājs

M.Sprindžuks